

DREPTĂȚEA

Apare în fie-care zi de lucru la amiazi.

Prețul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 frci). —
Numeri singuratici 5 cr. — Tacsă de inserțiuni:
1 cm. □ 1 cr., plus 30 cr. timbru. — Toate abo-
namentele și tacsile se plătesc în Timișoara.

Redactor responsabil: **Adrian P. Descanu.**

Redacțiunea și Administrațiunea: Timișoara,
cetate, strada Zápolya (Temesvár, Festung,
Zápolyagasse), Nr. 4.
Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

România — aliată!

Timișoara, 25 Octombrie n.

Multe și dulci speranțe legaserăm noi, românii din monarhia austro-ungară, și ne credeam în drept a le nutri pentru timpul când interesele Europei centrale, mai corect vorbind: ale germanilor, vor bate la ușa României și o vor invita să între și ea în tripla alianță.

Și aceste speranțe ale noastre, ori-cât de dulci și mângâietoare pentru noi, totuși erau modeste și, după noi, juste și ecuitabile. Nici odată nu ni-a trecut nici măcar prin minte a aștepta, ca vecinul regat român să jertfiască pentru noi ceva câtuși de puțin din propriile sale interese de stat, ci speram și așteptam, ca să observe el însuși cumplita disonanță ce s'ar naște în harmonia terțetului sau quartetului armonic aliat, în cazul când frații de același sânge cu noi ar încheia amicitia politică-diplomatică cu dușmanii politici-diplomatici ai fraților lor. Și de aici deducând și concludând, credeam și speram, că cercurile politice-diplomatice ale României cu ocaziunea încheierii acestui pact își vor aduce a minte și de soarta noastră și vor esoperă după puțină o ușurare a ei cât de cât.

De aceea foarte mare eră bucuria noastră când înțelegeam, că publicul din România se interesează de soarta noastră, că ține întruniri publice, convocate și conduse de bărbați de prima mărime politică-diplomatică, în cari starea noastră politică-națională se desbăteă cu multă interesare și cu multă căldură. Aveam drept să sperăm, că astfel de întruniri și discuțiuni vor forma o opinie publică în statul român, în favorul nostru; ear' de aceasta opinie publică va ave să poarte cont ori-care grup de bărbați de stat, cari vor fi chemați la guvernarea regatului român și la încheierea pactului sau »contractului« de sub întrebare.

Nu am abdis, nici abdicem încă de aceste speranțe. Dar' trebuie să o spunem, că întâmplări, ce le vedem cu ochii, prea sunt menite a ne reci inima, căci pentru a ne teme este de ajuns chiar și numai o apariție superficială.

De când obveni schimbarea ministerială în regatul român, îmbulziră în publicitate o sumă de combinațiuni asupra »causei« acestei schimbări. Toate aceste combinațiuni ca și toate vocile »organelor inspirate« competente, se unesc în părerea, că România a intrat în alianță »contractuală« cu alianța triplă. Din partea României până ași încă nu am cetit nici o demontare, ear' împregiurările celelalte politice-diplomatice, ce se observă de presinte în Orient, indigitează toate și ne lasă să presupunem, că alianța ar fi un fapt complinit.

Ei bine. Noi nu avem dreptul de a esamina, dacă alianța e făcută, ori încă nu e fapt complinit, dacă ea este făcută cu sau fără conșimțământul țerii și a opiniunii publice din România, cu sau fără reflectare la interesele noastre de aici, — fiind-că ne lipsește atât dreptul cât și voința de a ne ingeră și amestecă noi în afacerile interne sau externe ale României.

Un drept însă îl avem, și acela e: a combina asupra acestei eventualități din al nostru punct de vedere.

Aceste combinări însă ori-cât de optimistice se fie — la pessimism nici că mai trebuie să ne gândim — nu vor pute nici de cât slăbi, cu atât mai puțin înfrumșeț tragedia conlegată cu însuși faptul.

Soarta noastră tot grea și critică va rămâne. Dar' o vom purtă până la ultima oară a vieții, căci »morți numai ne dăm«. Am regretă însă mult, când am fi siliți să observăm și să simțim, că diplomația șireată voește a ne amăgi, ear' spre acest scop conlucră și diplomația, respective cercurile decidoare ale României.

Prea de multe-ori și prea cu aplomb s'a intonat, că »agrațiarea« ar fi de a se mulțami »apropierii« României de tripla alianță. Dacă e așa, atunci așteptă toți cei competenți, că acest act, până atunci, până când guvernul din Budapesta nu va recunoaște că el a greșit când a inscenat procesul și întemnițarea; — că cauza pentru carea bărbații nostri au fost întemnițați, este justă, legală, și că guvernul numit o recunoaște de dreaptă și-și impune datoria de a recunoaște și a validită drepturile reclamate prin cuprinsul »Memorandului«, — până atunci actul cu »agrațiarea« rămâne un favor individual față de persoanele agrățiate, dar' nici de cât un favor sau câștig pentru naționalitatea română ca atare, din această monarhia.

Că naționalitatea noastră întregă a întâmpinat cu unanimă bucurie actul agrățării, cauza la asta este a se căută și află exclusiv în domeniul simțimentelor de umanitate.

Ne-am bucurat și ne bucurăm mult de acest act, ca oameni, mai ales pentru că știam, că cei ce suferiau, suferiau fără vină; dar' ca națiune sau naționalitate nu numai că nu am primit și privit actul drept un favor național, nu numai că nu ne-am dechiarat mulțamiți și îndestulți naționalmente, ci din contră, am rămas și rămânem neclățiți pe lângă susținerea, că — drepturile noastre naționale și legale dripite sunt și ași, în tocmai ca înainte de »agrațiare«.

Și dacă ar fi — ceea-ce noi nu putem crede — că și cercurile hotărtoare ale României se fie de credința — fățără — a stăpânitorilor nostri: că prin actul cu agrățierea guvernul ungar a fericit națiunea noastră de aici, atunci așteptă numitele cercuri din România, că asta nu corăspunde nici cât mai puțin adevăratului adevăr.

Foișoara „Dreptății“

Secretul grozav.

Novelă
de P. Vernier.

Plin de fericire își arangia Gaston Dubois frumoșelul său quartir, unde încă astăzi se va stabili dimpreună cu drăgălașa lui nevăstută.

Câteva oare încă și dînsul va jură credință domnișoarei Ieanne Lunoir.

Timpul îi părea că nu mai vrea să treacă, când odată vocea sonoră a clopoțelului de la poartă anunță, că cineva cere intrare.

Mireasa lui i-a promis, că la oarele 3 punct va veni cu mamă-sa să vadă quartirul.

— Atât de timpuriu să vină? Că doar' abia sunt două oare și un pătrariu! Semnul amorului e și acesta.

Gaston însuși se grăbi se deschidă ușa, și tresări când zări în prag un domn urît și pleșuv.

— Dumneata, domnule Pétunet? dișe nu prea afabil Gaston.

Nou sositul nu și prea spărgea capul cu primirea rece, ci intrând în salon după ce sterse bila de billard ce îi servea drept cap, se aședă într'un fotoliu.

— Har Domnului, dișe după aceea, că mă aflu odată aici. Mă temeam, că n'o să mai ajung la timp . . . Nu mă intrerupe! Te-am căutat în locuința Dtale de garson, dar' nu te-am aflat acolo. Îngrijitorul casei m'a îndreptat aici.

— Dar' te rog . . .

— Tăcere! N'avem timp. Nu și-a fost încă

aici soacra? Soția îngrijitorului mi-a spus, că are să vină. Așa dară n'a fost încă? Mulțam Domnului!

— Dar' te rog frumos . . .

— Lasă-mă să vorbesc numai. Am venit să împedec o nenorocire grozavă.

— Ce?

— O catastrofă de necreșut, ne mai po-meniță.

— Doamne Sfinte! strigă tinărul îngălbînind.

— Nu mă tot intrerupe. Știu ce vorbesc, liniștește-te și dă ascultare celor ce-ți voi spune.

Trebuie să știi, că căsătoria Dtale e imposibilă.

— Imposibilă?

— Eu voi fi cel d'întăiu, care o voi zădărnici-o.

— Dta?

— Eu!

— Nu cumva ești doară amorisat în mireasa mea? strigă Gaston cu o voce sêlbatică.

Pétunet sări sus de pe fotoliu.

— Eu amorisat în mireasa Dtale? Și ca ideia e grozav așa-ceva.

— Caută de te esplică. Destul cu gluma!

— Nu e glumă aceasta, iubitul meu amic.

Apoi chiar iubești pe aceea . . . creatură?

— Cum să nu o iubesc!

— De necreșut! Dar' n'ai observat nimic extraordinar pe dînsa?

— Nu. Dar' ce voiești să diși prin aceasta?

— Purtarea ei nu și-a fost bătătoare la ochi?

— Chiar purtarea-i e ce mie-mi place.

Venează, călărește, înocă, și sabia o manuează

de minune. Un astfel de fecior înrochiat a fost în totdeauna și este idealul meu.

Spăriat se uită bătrânul la Gaston, apoi dișe:

— Și nu ai băgat de seamă, că pieptul nu e destul de rotund?

— Îți interdic de a-mi mai pune astfel de întrebări indiscrete.

— Ear' mie puțin îmi pasă de interdicerile Dtale, fiind-că eu vorbesc numai în interesul Dtale. Răspunde!

— Apoi da, dacă tocmai vrei să știi, mie așa-mi place mai bine.

— Nu ai presupus nici când nimic?

— Ultima oară îți spun să vorbești clar sau . . .

— Așa dar' pot să vorbesc pe față?

— Ba chiar pretind! Destul cu ghiciturile.

— Apoi dară să știi, că Jeanne nu-e . . . nevastă.

— Sperez, că încă nu! Acesta e dar' secretul cel mare al D-tale?

— Cum? îngână Pétunet.

— Lucru firesc! Nu e nevastă, fiind-că nu e nici veduvă, nici femeie despărțită. Și D-ta doară nu voiești să diși că nu e fată.

— Ba, da! Eu o diș și-o și documentez.

— Miserabilule! răcnî Gaston și apucă pe bătrânul de gât, dar' în momentul următoriu mâna îi cădă lănceșită în jos, căci cu o ultimă sfortare bătrânul aproape nădușit bolborosi cuvintele:

— Mireasa D-tale e . . . fecior.

Trecură câteva minute. Muți priviau unul la altul; unul își tocmea cravata, celalalt își suceă mustața.

Austro-Ungaria.

„Politik“, organul național al cehilor din Praga ocupându-se la primul său loc cu ștergerea stărei excepționale, scrie următoarele:

»Doi ani și 38 zile dură aceasta stare excepțională, și trei ministere se perondară fără ca să o disolveze; a rămas deci în existență pentru ca ministerul Badeni prin ștergerea ei să-și inaugureze activitatea. Ce privește cauza din care s'a născut necesitatea dispozițiilor extraordinare, aceea este așa de neînsemnată, în cât abia aflăm de lipsă de a reveni asupra ei; ear' dacă totuși rostim câteva cuvinte asupra ei, o facem numai pentru a ilustra perfidia acelei foi care a servit cu îndemnul la regretabilele scene de strade din luna August 1893. *Maladorii partidului cehilor tineri, anume archisumuțatoarea lor »Nar. Listy« își concentraseră activitatea lor în unicul scop: de a harangua elementele noastre în scopul, ca prin scandale și tumulturi publice să ajungă ceea ce ei prin politica lor lipsită de ori-ce plan nu putură să ajungă. Larma și demonstrațiunile de pe stradă aveă să supliniască lipsa ideilor politice din sinul lor, copilăriile de pe stradă deveniră coșara de pâine a unui partid, care prin promisiuni neprecugetate, gâdiliau ceriul gurilor masselor, ear' acum, observându-și amețeala, apelează la mijloace de cari fie-care partid serios se apără în modul cel mai hotărît.»*

Presentarea lui Badeni. Alaltă-eri s'a prezentat Badeni și ministerul său în camera și în casa de sus (Herrenhause). Cu aceasta ocaziune și-a espus premierul austriac și programul noului cabinet.

Guvernul, dice Badeni, voiește să creeze toate acele condițiuni, cari sunt de lipsă, ca mașina administrațiunii de stat să nu se opriască în mersul ei. Scopul acesta însă, numai astfel se poate ajunge, dacă toți factorii pe cari prevedința i-a avisat unul la altul, împreună se nisuiască întru promovarea binelui comun; pentru aceea, guvernul va păși totdeauna contra aparițiilor menite de a conturbă pacea, va căută pacea și va promovă patriotismul austriac și spiritul austriac pas de pas nu numai cu vorba dar' și cu fapta.

Urmând acestora, sunt de a se luă în considerare două principii conducătoare, față de cari, atât parlamentul cât și guvernul, credincioși trebuie să fie. Pretensiunilor financiare și economice, dacă sunt legale și permisibile din punct de vedere al dreptului public, guvernul va satisface, aceasta însă numai așa se va putea întâmpla, că germana basată pe drepturi istorice a poporului german, cultură care servește ca model popoarelor austriace, să întimpine totdeauna aprecierea cuvenită. Pe aceste principii basat, are de scop să-și întemeie acțiunea sa guvernul.

— Ridicul! esclamă Gaston și erupse într'un hohot nervos.

— Am documentele și țile pun la dispozițiune.

— Te rog nu mă plictisi! Pentru-ce atunci atâta comedie! Dar' e imposibil, că și mamă-sa să se afe într'o astfel de eroare. Dar' însăși ea? . . .

— Despre asta n'am cunoștință.

— Dar' acesta e lucru de necredut, e o formală nebunie!

— Eu știu cât știu, mai mult nimic. E dar' că așa numita domnișoară s'a născut în anul 1877?

— Da, la 15 Iuliu . . . I-am vădut chiar cartea de botez.

— Apoi cartea aceea de botez, sau că a fost falsificată, sau că D-ta ai cetit-o rău. Ați dimineața, fratele meu, care e oficianț la oficiul de înmatriculare, venise în fuga mare la mine și mi descoperi lucrul ne mai audit. Și m'am convins cu ochii mei proprii, că mireasa D-tale nu e Ieanne Lenoir, ci Iean Lenoir, fecior, născut la 15 Iuliu 1877, în rue Navarin Nr. 84. Sau doar' viitoarea D-tale soacră nu locuiește acolo?

— Acolo, acolo, deja de treizeci de ani! Vai că ameteșc, se învârteste lumea cu mine!

— Apoi veți, nu ț-am spus, că e o afacere grozavă! Dar' eu am fost cel mai bun prietin al tatălui D-tale . . . Mi-am făcut numai datorița. Și acuma vin' să te convingi însuși.

Nimicit, aproape fără conștiință Gaston urmă bătrânului Pétunet.

Întru cât privește *cestiunea bohemă* guvernul are deplină încredere față de națiunea bohemă. Va premerge tuturor recriminațiilor, și despre încrederea sa a și dat deja o dovadă (ridicarea stărei de asediu din Praga. Red.)

Guvernul are de scop însă de a conduce, ear' nici de cât de a se lăsa a fi condus.

Vorbind despre momentele religioase, ministrul-president a declarat, că simțul religios trebuie păstrat și cruțat mai ales la tinerime. Dar' aceasta nisuiță nu trebuie redusă la tendințe reacționare; în viața socială și politică sunt aparițiuni, cari pe ori-care guvern îl constring, ca aceasta parte a culturii să nu o treacă cu vederea.

Este datorința unui guvern serios, că nisuițele cari scoposesc nimicirea vieții sociale, nu numai să nu le promoveze, ci să caute, ca nici alte partide să nu urmeze acestor nisuițe. Cu toate acestea guvernul e aplecat a-și da seama cu aspirațiunile juste ale timpului, nu va permite însă nici odată, ca ordinea socială să fie periclitată.

Ministrul-president espune apoi cestiunile a caror rezolvare o are de scop guvernul, și ca una mai momentuoasă dintr' acestea amintește cestiunea transacțiunii cu Ungaria.

România.

București, 23 Octobru n.

În corespondența mea trecută vă vorbiam de agitațiunile rusești și de viitorul războiu ce ne amenință pentru primăvara viitoare.

Voiu să vă dau acum câteva detaiiuri pe baza relațiilor din jurnalele de pe aici.

Rusia își pregătește terenul din ce în ce mai mult, ca să se facă cu timpul stăpână pe peninsula balcanică. Pregătirea terenului și agitațiunile rusești din Bulgaria sunt deoște cunoscut. Pe de altă parte Rusia nu doarme, și pe și ce merge caută să facă un pas înainte în peninsula balcanică.

În muntele Atos aproape toate mănăstirile sunt deja în stăpânirea rusească. Mănăstirile grecești și românești (?) abia mai trăiau de pe o și pe alta, de când marele nostru bărbat de stat Mihail Kogălniceanu le-a tăiat din unghioară și printr'o hotărîre îndrăzneată, le-a șterș în 1864 toate drepturile ce le pretindeau asupra averilor mănăstirești din România. În timpurile din urmă Rușii au profitat de nevoile și lipsurile suferite de conducătorii acestor mănăstiri și astăzi aproape toate mănăstirile sunt în posesiune rusească. În ele se instalează preținși călugări ruși, tot tineri voinici, îmbrăcați numai în rasă călugărească, ear' sub pretext că se raparează mănăstirile derăpănite, în muntele Atos clădesc Rușii preste tot niște adevărate fortărețe.

Agitațiunile și propaganda rusească în Dobrugea e și mai vie. Și aci, în județul Tulcea, sunt vre-o 2—3 mănăstiri rusești populate tot de cazaci ruși, deghizați în călugări, și cari țin populațiunea rusească și filo-rusească în continuă agitațiune.

Agentul principal al Rușilor a fost până mai zilele trecute consulul rusesc Celibidaki din Tulcea, care pe când Basarabia era în mâinile Românilor, a fost și în servicii românești ca

Când s'a reîntors, Ieanne îl aștepta deja împreună cu mamă-sa.

Palid la față, Gaston le făcui un compliment, chiar voiă să grăiască, dar' soacra îi făcui un semn, și sub pretextul să viziteze mobilierul din prândetoriu i-și trimise fiica afară. Eșind Ieanne, soacra fără nici o introducere, dise lui Gaston:

— Dragul meu de ginere, în familia noastră există un secret. E mai bine să-l auți chiar de la mine.

O nespusă indignare îl cuprinse pe Gaston la auđul unui cinism atât de mare, dar' soacra nu i dădu-se timp să erupă, ci continuă:

— Trebuie să știi, că bărbatul meu a falimentat odată . . . Un lucru, care se întâmplă și cu omul cel mai cinstit.

— Aș, ce-mi pasă mie de faliment! strigă Gaston, și într'un resuflet enară întreg secretul grozav . . .

Bătrâna femeie a ris una cu dulce și a descoperit totul. Peste vara anului 1877 adecă, dinsa se află la o proprietate a sa la țeară, ear' quartirul său din Paris l-a pus la dispozițiunea cumnatei sale, care în tocmal ca și dinsa erau în preajma unor bucurii familiare. În ambele locuri bucuria într'o și a sosit; la Paris fecior, la țeară fată. Ambii odată au fost botezați de aceeași nănași. Cu un cuvânt lucrul e de tot clar.

Căsătoria s'a întâmplat. Nici când Ieanne n'a știut nimic.

Ear' Pétunet, bietul plesuv Pétunet a dispărut. Cuminte lucru, căci Gaston îl caută și și aci în ruțul capului.

prefect la Cahul, etc. Puterea acestui consul ajunsese așa de mare în Dobrugea, în cât medicului din Tulcea Dr. Petru Alexandrof (român basarabian), i-s'au făcut de mai multe-ori (chiar și acum vre-o 3 luni) investigațiuni prin casă, că ar ascunde și ar răspândi printre basarabieni broșuri nihiliste; ear' medicul Dr. Crășescu (tot român basarabian) din Tulcea, a fost destituit din postul ce'l ocupă ca medic de plasă și silit să părăsiască Tulcea.

În timpurile din urmă s'a instalat în una din mănăstirile rusești din Dobrugea, sub mantie călugărească, un căpitan rus de cazaci, Buzilovici, care a răspândit deja mai multe manifeste printre populațiunea rusească de acolo, și mai ales printre pescarii ruși de pe lângă marea baltă Razim, cari sunt esploatăți într'un mod îngrozitoriu de un samsar grec *Ioni Milanos*. Profitând de nemulțumirile acestor pescari, a răspândit printre ei deja două manifeste, invitând în al doilea pe pescarii ruși (cari sunt în număr de peste deuce mii) să formeze două regimente de cazaci și să se țină gata pentru ori-ce întâmplare. Așa de mult e răspândită printre dinșii credința apropiatei stăpâniri a Dobrugei de către Ruși, în cât chiar și mărețul pod, clădit de Români preste Dunăre, îl cred că Lipovenii din Dobrugea și de pe malurile Dunărei l'au clădit la porunca țarului rusesc.

Tot ce voiu mai află despre agitațiunile rusești, vă voiu comunica în următoarele mele corespondențe.

*

Acum trec la afaceri interne de ale noastre.

Toată lumea de aici a rămas uimită, când a vădut, că generalul Iacob Lahovary, profesor la facultatea de științe din București, fost ministru de războiu și șeful statului major al armatei, este pus în disponibilitate pentru un an (ceea-ce ecuivalează aproape cu darea afară din armată). Causa este următoarea:

Acum vre-o două luni generalul Iac. Lahovary jucă cărți într'o cafenea din Sinaia cu ministrul plenipotențiar al României din Petersburg Al. Catargiu și cu un tiner. La un moment dat Al. Catargiu în focul jocului îi strigă generalului: *La casarmă!* Generalul se infurie și-i trage o părechia de palme; plenipotențiarul îi răspunde, și urmarea a fost o păruială ca la cărciumele de prin Mahala. — Toată lumea se așteptă atunci, ca ori într'o formă ori în alta generalul Iac. Lahovary să-și ispășiască imediat ușurința cu care și-a eșit din fire, și am pute dice, că și-a bătut joc de epotele sale de general. Pedepsa însă n'a urmat, cum era natural să urmeze, ba generalul Iac. Lahovary a condus chiar manevrele generale, — și astăzi, când își ia pedeapsa, lumea a rămas cam uimită, căci scandalul era deja aproape uitat. Nu e mirare deci, că reimprespetarea unei afaceri deja uitată mulți vor să o esplice ca o răzbunare a noului ministru general Budișteanu în potrița șefului său de odinioară general Iac. Lahovary.

*

În privința nouelor alegeri nu s'a hotărît încă nimic. Se dă însă ca sigur, că la 15 Novembri, terminul convocării corpurilor legiuitoare, se va convocă camera și senatul spre a fi disolvate, și nouele alegeri se vor face pe la mijlocul lui Decembre.

Correspondentul.

Străinătate.

Re'noirea revoluțiunii macedonene. (Sofia, 24 Octobru.) Telegramme sosite din Macedonia raportează, că acolo a erup de nou revoluțiunea. Insurgenții au făcut scrum satul *Cătunița* și au ucis mai mult de jumătate din populațiunea mohamedană. Puțin după aceea trupele turcești i-au atacat și i-au împraștiat.

Și în apropierea satului Mėtnic s'a ivit o ceată de insurgenți, dar' trupele turcești au resfirat'o și pe aceasta.

Amânarea sobraniei. (Sofia, 24 Octobru.) Eșirea apelor a causat pe calea ferată orientală pagube atât de mari, în cât comunicațiunea e întreruptă total; a rupt poduri și a demolat cheuri. Din cauza aceasta întrunirea sobraniei s'a amânat pe Joi, pentru ca deputații să aibă timp a sosi în capitală.

Conspirațiune contra sultanului. (Constantinopol, 24. Octobru.) Într' „pamfletele“ aflate cu ocaziunea perchisițiunii domiciliare despre care am raportat eri, se află și un cerculariu adresat mai ales dignitarilor superiori din nemijlocita apropiere a sultanului. Subscrieri nu are, dar' e de conținerul următoriu:

„Tuturor credincioșilor religiunii muzulmane e adresat acest apel, și sperăm, că vom fi ascultați. Pe Said pașa, mare-vizirul muzulman, l'au trântit și au pus în locul lui pe Kiamil pașa, fiind-că denegase resolut prețensiunea sultanului cu privire la exilarea softalior. Falsul calif, care șede pe tron, se teme de aderenții fideli ai ade-

văratelor legi izlame; polițisti și spioni deghizați în softali au atacat armenii, au ucis și jăfuit numai ca să se poată dice, că softalii sunt cauza turbărilor. Ocasiunea aceasta au voit s'o folosească spre aceea, ca să oxileze pe veritabilii tălmaci ai Coranului. Said pașa n'a voit să conceedă aceasta; faptul lui înțelept îi servește spre laudă, și merită recunoștința tuturor oamenilor de bine. Au chemat pe Kiamil pașa, căci credeau, că prin întrevinerea Angliei va succede sultanului Abdul Hamid să-și realizeze planurile; în timpurile de acum însă mâinile fie-cărui marevizir, și 'n prima linie ale lui Kiamil pașa, sunt legate, nu pot face nimic, pentru că influința haremului e cea mai puternică. Credincioși muzulmani! frângeți influința haremului, spuneti, că profetul Mohamed n'a demandat nici-când, ca muierile și eunucii să domniască. *Sosii'a ceasul, ca usurpatorul să fie detronat și să i-se redeie adevăratului calif, chanului Murad V. drepturile majestatică și imprescriptibile.*

Ferberea în cercurile turcești există fără îndoială. Societățile secrete religioase turcești, și mai ales arabe, cari partea cea mai mare poartă numele de *La-illah, il-Allah*, — ațițăa resolut și pe față mișcările musulmane, în privința cărora de asta-dată ambe partidele (turcii tineri și turcii bătrâni) sunt unite în scopul de a validată și asigură în Turcia influința elementului muzulman.

(Berlin, 24 Octob. 1895.) *Berliner Tagblatt* are din Constantinopol raport, că cercurile diplomatice privesc cu serioase îngrijiri la cele ce sunt în pregătire în Turcia. Se șoptește despre descoperirea unei conjurațiuni, în carea sunt compromise persoane distinse și dignitari din nemijlocita apropiere a sultanului. Fapt e, că sultanul în zilele din urmă s'a retras total și numai cu cei mai confidențiali ai săi convine. *Se vorbește apoi, că deja nici însuși sultanul nu-și mai crede persoana în siguranță, căci i-a venit la cunoștință, că e plănuită detronarea sa și ridicarea pe tron a fratelui său Mohamed Reschard, presumpțivul moștenitoru de tron.*

Dieta de la Budapesta.

Camera deputaților.

— Ședința de la 24 Octob. n. —

Camera deputaților de ieri a constat mai ales din răspunsurile ministrilor date la diferitele interpellări. Se verifică deputatul Brașovului Schnell.

Ministrul de agricultură Festetich la interpellarea lui Kovács József, că de ce au asigurat pre economii din Ménes la bănci străine, răspunde, că el cât poate propagă patriotismul, dar' cu economia acesta nu are a face nimic.

Apoi răspunde Bánffy la interpellarea lui Draculics cu privire la congresul sârbesc. Dice, că pentru aceea nu s'a permis congresul, pentru-că sârbii încă nu au acoperit spesele de călătorie, dacă speșele vor fi plățite, atunci guvernul bucuos îl permite. I.a a doua întrebare răspunde, că decisiunile luate la congresul de mai înainte au fost aprobate de regele, și că întârzierea s'a întâmplat numai pentru-că aceasta a trebuit adusă și la cunoștința banului.

Bánffy aduce mai departe la cunoștință, că portretele tuturor ministrilor-presidenți vor fi tote gățite pentru mileniu, și încă la dorința și pe pungea regelui. Și aceasta nu e de adus în combinație cu politica. Cu privire la susținerea transacțiunii el răspunde, că pe aceasta vrea să o susțină conform spiritului lui Deák. Apoi dă un răspuns cu încungiur cu privire la congresul agrar dîcînd, că guvernul părtinește economia rurală, căci în toate bugetele a fost cu considerare la aceasta.

Cu privire la afacerile din Nograd răspunde ministrul Perczel, că are cunoștință despre abuzul făcut în contra art. XXI și că a făcut pașii de lipsă.

Răspunde apoi cu privire la ședințele ținute în Hód-Mező-Vásárhely cu privire la alegerea de cive de onoare a lui Kossuth Ferencz, dîcînd, că acelea au fost irregulare și nu au putut să l'aleagă, de-oarece Kossuth atunci încă nu eră cetățean maghiar.

Endrey Gyula reflectând la aceasta, dice într'altele:

Ce se ține de aceea însă, că ar fi fost periculos, dacă guvernul ar fi desconsiderat adunarea, aceasta e adevărat, dar' aceasta nu ar fi fost periculos pentru națiune, ci pentru acel sistem, care totdeauna tace, când e vorba despre simțul de demnitate al națiunii, și care asemează pe fiul aceluși Kossuth, care ni-a dat nouă parlamentarismul, cu Urechii.

Perczel susține și mai de parte, că ședințele au fost irregulare și cere să i-se iee răspunsul la cunoștință.

Toate răspunsurile au fost luate la cunoștință. Ședința s'a finit la 1 oară p. m.

Corespondență.

Brașov, 22 Octob. n.

(Alegere de deputat dietal. — Pregătiri pentru adunarea generală a „Soc. p. f. d. teatru“.)

Numărul mamelucilor guvernului din Budapesta s'a mai sporit cu unul, și anume cu avocatul de aici, căpetenia sașilor „negri“, Carol Schnell. El a fost ales în locul fostului deputat Zay, care căpătuit fiind cu postul de secretariu de stat, a trebuit să-și depună mandatul și să facă loc în dietă altuia, tot după chipul și asemănarea sa. Alegerea a durat — o jumătate oară, și s'a săvârșit ađi dimineață. În tot decursul alegerii a domnit o ferbințeală de pace deamă de admirat; merită a veni cineva cât de departe spre a luă parte la adunările săsești, unde entuziasmul se reduce la un zero colosal și unde semnele externe ale plăcerii sau displăcerii sunt un ce necunoscut.

Contra-candidat n'a fost, căci sașii „verđi“ s'au abținut de la alegere, ear' ungurii cari aici în Brașov, de un cărd de vreme încoace se sporesc ca ciupercile, au aflat de bine a nu-și pune contra candidat, știind ei bine, că nici un ungur nu li-va puté face servicii mai bune, de cât un deputat recrutat din ceata sașilor „negri“ — la inimă, când e vorba de interesele naționale ale neamului lor.

Românii, conform hotărîrii partidului nostru național, s'au abținut cu totul de la alegere, și bine au făcut așa.

După alegere noul ales a ținut o cuvîntare în limba nemțescă, apoi un „szűzbeszéd“ în cea ungurească, îndrugând la câte late-nesărate și la idei care de care mai scâlciate și mai deochiate, după care fișpanul Maurer, încântat de alegerea făcută după placul lui, a dat un „magnum áldomás“, luând parte la el Ungurii și tot ce are Sasul mai putred și mai stricat în politică. Nefiind invitat, nu pot spune nimic despre toastele ce se vor fi ținut.

(Pregătiri.) Aici se fac mari pregătiri, pentru adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru român“. Adunarea promite a fi foarte interesantă din toate punctele de vedere. Comisiunea comitetului arangiatoriu constatatoare din d-nii prof. gim. Lazar Natasi, Gregoriu Maior redactor și Dr. Pop avocat, se va îngrijí, ca oaspeții străini să fie încuarterați la case private și să nu fie siliți a buimăci pe stradele Brașovului, și sa săvērși înscrierea de membri noi.

Reuniunea de cântări de asemenea se prepară și va dá cu ocaziunea „adunării“ un concert sub conducerea prof. gimn. Dima, se va jucă comedia „După teatru“ și se va arangia și o petrecere împreunată cu dans.

Arangieri peste arangieri, pregătiri peste pregătiri, cu un cuvînt, trăim într'o grabă continuă, și după cum semnele arată, și după cum imi place a mă mîngăia cu dulcea speranță, „Societatea pentru fond de teatru român“ va reinvia într'un ceas bun și într'un loc potrivit.

Dare ar Dumneđeu, ca așa să fie!

Em.

Rediu, (părțile Clușului) 18 Octob. n.

Onorată redacțiune!

Prin părțile noastre încă nu s'a isprăvit cu culesul cucuruzului și în noaptea de 17 spre 18 l. c. au și început a căde fulgi de zăpadă, și ninsoarea a durat điuva întreagă până în 19 cam la 2 oare p. m., fiindcă temperatura s'a răcit tare; zăpadă are o grosime cam la 5 cm.

Mai mulți de jumătate din locuitorii comunei noastre se află prin hotărele: Clușiu, Turda și Surcul de câmpie, unde nevoiți sunt a lucră în parte din cauza micului hotar, față cu 1500 suflete.

Li-a fost prea mult stăpânitorilor nostri să aștepte până s'ermanul țeran își va adună roada muncii sale din carea pre lângă a sa familie mai ține o mulțime de burdani leneși de cari numai folos nu are. Deodată cu timpul nefavoritoriu sosește și esecutorul de dare cu „Rendelet“-ul, în care aveă notat 5 fl. „napi dij“. În timp de 3 zile cutrierând întreagă comuna și legând boi, vaci, cai, oi și alt buhaiu al s'ermanului țeran, cu cari apoi în 19 plecă la dobă.

În deșert au fost plângerile și stăruințele femeilor, cari singure se aflau a casă, să nu li-se prădeze animalele, că după-ce vor veni de la cules vor plăți; singur proprietariului Gregoriu Dragoste are a se mulțami ca nu s'au vîndut vitele economilor cu a decea parte din preț.

Coresp.

Cronică.

Timișoara, 25 Octob. n.

Programa pentru zilele adunării generale a „Societății pentru crearea unui fond de teatru național român“, care se va ține în anul acesta în Brașov. Vineri în 13 (25) Octob. n. Seara de cunoștință la Hotelul „Central Nr. 1.“ Sămbătă în 14 (26) Octob. n. La 10 oare a. m.: Ședința I. a societății în sala festivă a gimnas. român. Seara la 7 oare: „Serata musicală“ a reuniunii române de cântări din Brașov. „Reprezentatiune teatrală“ de diletanți, și petrecere de dans: toate în sala „Hotelului Nr. 1.“ — Duminică în 15 (27) Octob. n. La 11 oare a. m. Ședința II. a Societății în sala festivă a gimnas. român. La 2 oare p. m.: Prânz comun în sala „Hotelului Nr. 1.“ Subscribul comitet aranjator își ia voia a face apel la întreg publicul român, de a participă în număr cât se poate de mare, atât la ședințele acestei societăți, cât și la toate intrunirile festive, ce se vor arangia cu ocaziunea adunării generale, sprijinind astfel societatea întru realizarea scopurilor sale culturale românești. Biletele pentru serata de Sâmbătă se află de vîndare (Sâmbătă) la Librăria N. I. Ciurcu și seara la cassă. Înscrierile pentru prânzul comun se fac la Dl prof. G. Chelariu, până Vineri seara. Prețul unei cuverte la prânzul comun 2 fl. — Brașov, 10/22 Octob. 1895. — Pentru comitetul arangiatoriu: Virgil Onițiu president, George Chelar, Dr. Iosif Blaga.

Zile grele. Aflăm, că dl Gustav Augustini, redactor la „Tribuna“ și-a început în țemnița tribunalului din Sibiu pedeapsa de o lună, la cât a fost osândit pentru duelul ce l-a avut cu Székely Sámuel, fostul colaborator al điarului „Pesti Napló“.

Esamenul de ofițeri dintré voluntarii români ai regimentului 51, aflatoriu în Brașov, l'au făcut cu succes: Ioan Crișan, Anastasiu Demian, Aurel Giurgiu și Rudolf Orghidan.

Rivali în iubire. În Paris două fete, cari de la un bal erau amoresate de unul și același cavalier, prinđendu-se în zilele trecute la ceartă, una a străpuns pe cealaltă cu un cuțit. Una a fost dusă la spital, cealaltă la poliție, — ear' cavalerul a rămas fără de nici una.

Rotschild contra antisemiților. Mișcările antisemite din Viena l'a amărit pe milionariul baron Rotschild. A dispus adecă, ca la spitalul Rotschild de la 15 Novembre în colo să se desfacă contractele pentru furnisare tuturor furnisorilor de religioane creștină.

Un complot nihilist. După cum se anunță din Moscva, poliția din acel oraș a dat de firele unui complot nihilist. Scopul conjurațiilor eră să săvērșească o teribilă lovitură cu ocaziunea încoronării țarului. Au fost arestați vre-o 18 tineri, mai toți studenți universitari. Prin casele lor s'au făcut perchișiții domiciliare și se dice că s'au găsit pe lângă broșuri și manifeste revoluționare o mulțime de scrisori cifrate de la nihilistii din Petersburg, Kiew, Varșovia și Odessa, pre cum și un plan al întregii conjurațiuni.

Monument lui Pasteur. Foile franceze aduc știrea, că în Paris s'a format un comitet pentru a ridică un monument lui Pasteur. Acest comitet a decis a trimite circulare la toți primarii orașelor. În fruntea comitetului stă ministrul de agricultură, și fac parte toți senatorii deputați din cercurile sud-vestice pre cum și alți literați artiști și învățați, cari vor dá concursul lor pentru monumentul ce va ave să eternizeze memoria ilustrului savant.

Avis onor. nostri abonenti.

Unii dintré onor. nostri abonați ni-au notificat dorința, ca să publicăm căștigurile (Ziehungen, sorshuzások) diferitelor losuri.

Asta ar ocupă însă mult spațiu, ear' o eventuală greșeală de tipariu, care ușor poate obveni când se publică mulți numeri deodată, ar puté naște seduceri neplăcute.

De aceea, ca totuși să putem împlini dorința on. nostri abonați, administrațiunea acestei foi a luat astfel de măsuri, ca fie-cărui abonat, care i-se va adresă cu astfel de dorință, să-i poată satisface în particular.

Invitam dar' pe on. nostri abonați, ca să ne comunice soiul, numărul seriei și cel curent al losurilor sale, și noi îi vom răspunde în foaiă, dacă respectivul los a fost scos ori ba din urnă și ce căștig a obținut.

Acest serviciu il vom face gratuit.

Administrațiunea.

